imprimé sur www.torah-box.com/torah-pdf

מסורת הש"ס

תורה אור

עד שיצא מן הקדש לחול מן הקדש לקדש כגון לקח קיני זבים וקיני זבות וקיני יולדות ושקל שקלו והביא חטאתו ואשמו א)מן ההקדש כיון שהוציא מעל דברי ר' שמעון רבי יהודה אומר א)עד שיזרוק הדם מנין ת"ל °תמעול מעל מכל מקום: אמר מר נפש ב)אחד היחיד ואחד הנשיא ואחד המשוח במשמע שיכול מאי פשיטא נפש כתיב מהו דתימא אמר רחמנא °ואשר יתן ממנו על זר והאי לאו זר הוא דהא אימשח בגוויה ג)קמ"ל ג)ואקשה רחמנא לסוטה ולעבודת כוכבים ולתרומה לסוטה דאף על גב דלא פגם גבי הקדש נמי נתנה טבעת בידה מעלה כי אקשה רחמנא לעבודת כוכבים דעד דאית בה שינוי גבי הקדש נמי עד דביקע בקרדום ג)ויפגם ופגום אקשה רחמנא לתרומה מה תרומה °כי יאכל *)פרט למזיק גבי הקדש נמי כל דבר אכילה ה)כי מזיק ליה פטור: כיצד נתנה קטלא כו': אמר ליה רב כהנא לרב זביד ודהבא לאו בר איפנומי הוא והא דהבא דכלתיה דנון להיכא אזל אמר ליה דלמא ד] דהבא ו)דרמיין כלתיך הוא ועוד נהי דלא איכא נהנה ופגם לאלתר לעולם מי לא איכא פגימה: הנהנה מן החטאת וכו': מכדי אי בבהמה תמימה היינו כוס של זהב א"ר פפא בבעלת מום עסקינן:

מתני'

ויקרא ה

שמות ל

ויקרא כב

*)[ב"ק ד] ב"מ נט: יומא ס: פח. [פסחים לב:]

עד שיצא מן ההקדש לחול · לפי שכשאוכל את התרומה הוא מוציאה לחולין מנין המוציא מקדש לקדש כגון שלקח ממעות הקדש וקנה מהן קיני זבין וקיני יולדות או ששקל מהן שקלו שהוא חייב לשקול לתרומת הלשכה או שהביא חטאתו ואשמו מן הקדש דהיינו מקדש לקדש וכיון שהביאו לעזרה מעל דברי ר"ש דקסבר דמאן דמיחייב חטאת או אשם לעולם הוא חייב באחריותו *עד שיביאנו לעזרה וכיון שהביאו נפטר מאחריותו אף האי נמי דמוציא מקדש לקדש כיון שהביאו לעזרה ה) יצא ידי חובתו ידי אחריות ומעל: ורבי יהודה סבר לעולם הוא חייב באחריותו עד שיזרוק הדם · אף הכא נמי כיון שנזרק הדם ויצא ידי ו)אחריות חובתו מעל דכיון דיצא בו ידי חובתו כמו שהוציאו לחולין דמי ומנין דמעל לר"ש כדאית ליה ולר' יהודה כדאית ליה ת"ל המעול מעל ריבה: שיכול מאי · כלומר מה הוה ס"ד למעט נשיא או משוח ממעילה פשיטא דכולן חייבין דנפש כתיב ונפש משמע בין יחיד בין נשיא ומשוח: מהו דתימא אמר רחמנא גבי שמן המשחה ואשר יתן ממנו על זר והאי משוח לאו זר הוא דהא אימשח בגוויה · קמ"ל דלא הוי בכלל מעילה קמ"ל ז) דנפש דמשיח נמי האי בכלל מעילה: אקשיה רחמנא · כלומר אמרינן לעיל דאקשיה רחמנא למעילה לסוטה ולעבודת כוכבים כדאמרינן לעיל והיכי ח) דמי אקשיה לסוטה דכי היכי דסוטה אע"ג דלא פגמה מעל דסוטה פגומה ועומדת היא דלוקה טיגנא אלא בבעולה כדכתיב מבלעדי אישך ואמרינן (סוטה דף כח:) שקדמה בעילת הבעל לבועל והיינו בעולה ואפ"ה כתיב ומעלה בו מעל: גבי הקדש נמי אם נתנה טבעת בידיה אע"ג דלא פגמתו מעלה: אקשיה רחמנא לעבודת כוכבים דעד דאית ביה שינוי · שמשנה עצמו משכינה לעבודת כוכבים גבי הקדש נמי עד דביקע בקרדום עצי חולין השינה ממלאכת קדש למלאכת חול לא מעל עד דביקע דפגמה: אקשיה רחמנא לתרומה · כדאמרינן לעיל יליף חטא חטא מתרומה להכי מה תרומה פרט למזיק שאם שפך אוכלין או מסקן של תרומה ולא נהנה מהן שאינו חייב אף גבי הקדש נמי כל מידי דבר אכילה כי מזיק ליה ששפכו ולא נהנה ממנו פטור ממעילה ואמר לן רבי דהוא הדין נמי אף במידי דלאו בר אכילה הוא כי מזיק ליה פטור דאין חיוב מעילה עד שיהנה אלא משום דכתיב בתרומה כי יאכל דבתרומה ליכא אלא חיוב אכילה אמר נמי גבי הקדש כל דבר אכילה: ודהבא לאו בר איפגומי הוא · דקתני מתני' כיון שנהנה מעל ולא קתני ביה עד שיפגום אלמא דלאו בר ט) פגימה הוא וא"כ דלא מיפגם: דהבא דכלתיה דנון להיכא אזל · נון אדם עשיר היה ונתן זהב הרבה ותכשיטין לכלתו וכשנתנן לה י) שקלו ולאחר זמן שקלו ונמצא חסר ממשקלו אלמא זהב נמי עשוי ליפגם: אמר ליה · רב זביד מהא ליכא למשמע מינה דדלמא יא) ודאי דחסר להיכא דרמיין כלתיך כלומר לפי שלא היו משמרות אותו זהב אלא משליכות אותו בכל מקום שמוצאות אותו כדרך ששושות כלותיך שאינן משמרות תכשיטיהן כראוי בשביל כך חסר אבל זהב המשתמר יפה אינו נחסר: ועוד · אם ת"ל דמתחסר הוא אפ"ה כיון שנהנה מעל דנהי דלא איכא נהנה ופגם לאלתר שאינו פוגם מיד בשעה שנהנה ממנו לעולם מי ליה ביה פגימה דמי קאמינא דלית ביה פגימה לעולם לאלתר קאמינא דלית ביה פגימה אבל לאחר זמן הולך ומתחסר וכיון דלאלתר לית ביה פגימה הלכך כיון שנהנה מעל: מכדי בחטאת בהמה תמימה מיירי · מתניתין היינו כוס של זהב דכי היכי דכוס של זהב לא קאי לאיפגומי ומשום הכי לא אזיל ביה בתר פגימה אלא כיון שנהנה בו בפרוטה מעל אף חטאת תמימה דקיימא להקרבה לאו בת פדייה היא כיון שנהנה ממנה למעול בה ואמאי קאמר עד שיפגום מאי פגם מאי למעבד בה דאפילו רכיב עלה עד דאכחשה האי לא הוי יב) שם פגם דלא פגמה למזבח דבהמה בין שמינה בין כחושה חזיא לכפרה ואין בה תורת פגימה: אמר רב פפא מתניתין בחטאת בעלת מום עסקינן · דקיימא לפדייה וכיון דפגמה שהכחישה יג) ופיחת מדמיה ודבר שיש בו פגם הוא הלכך לא מעל עד שיפגום בשוה פרוטה וסיפא דקתני כשהיא מתה כיון שנהנה בשוה פרוטה מעל מיירי בין בתמימה בין בבעלת מום דכיון דמתה לאו בת פדיון היא דאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים (פסחים דף כט.) הלכך לא תני בה עד שיפגום:

מתני'

אקשיה רחמנא לתרומה דכתיב כי יאכל פרט למזיק · פירוש יד] פגם דלא נהנה דאי לא [היקשא] דתרומה הוה מחייבינן כדקאמר בתחלת הברייתא טו] דקאמר יכול פגם ולא נהנה וכו' משום דילפינן ליה מעבודת כוכבים כדפירשנו לעיל אין להקשות מאי שנא דהקישא דסוטה נקטיה לחובא והיקש דתרומה טז] לפטור דהא כדאית' והא כדאיתא הקישא דסוטה אתיא לחייב נהנה בלא פגם בדבר שאין בו פגם *ולולי הקישא דסוטה הוה פטרינן כל נהנה יז] ואילמלא הקישא דתרומה הוה מחייב פגם בלא נהנה מעבודת כוכבים כדפ"ל וא"ת מדוע לא הוזכר גם פטור דנהנה בלא פגם גבי תרומה דהא נמי [א]מתרומה יח] כדאיתא לעיל יכול נהנה ולא פגם כדפ"ל וי"ל משום דלא יט] פסקינן ליה דהא איכא נהנה בלא פגם דחייב כגון בדבר שאין בו פגם דילפינן ליה מסוטה אלא אי קשיא הא קשיא גבי עבודת כוכבים דנקט הקישא לפטור עד כ] דנקט לפטור הוה לו להזכיר לענין חיוב דהא מעבודת כוכבי' נפקא לן חיוב מעילה בהוצאה מרשות הקדש לרשות הדיוט כגון מכירה ומתנה ושאלה גם בלא הנאה דהא לא שמעינן כא] לא מסוטה ולא מתרומה דבתרוייהו איכא הנאה וי"ל דהכי נמי קאמר אקשיה לעבודת כוכבים ועד דליכא שינוי כלומר [ב]מעבודת כוכבים כב] דבשינוי רשות מחייב בלא שום הנאה ולגבי אורחא אשמועינן דאינו קרוי שינוי בהוצאה מרשות הקדש לחול עד שיכנס לרשות הדיוט ויזכה בו ההדיוט על ידי בקוע וכדפירשנו לעיל [ג]דאשמעינן רבותא אליבא[ד]דרב הונא: **אקשיה** רחמנא לתרומה · כי יאכל פרט למזיק אהקדש מידי דבר אכילה כי מזיק ליה פטור תימה כג] משמע דוקא דמידי [ה]אכילה הוי מזיק פטור וקשיא דבפ"ק דב"ק (דף ס:) במשנה תנן נכסים שאין בהן מעילה הא יש בהן מעילה דהיינו כד] [ו]קדשים או קדשי קדשים פטור וקאי אארבעה אבות נזיקין דרישא כה] דקתני בהו המבעה דהיינו אדם המזיק ואפילו למ"ד מבעה זה האדם כו] דלא פליגי בזה ופי' ה"ר ר"י דהא דנקט דכי יאכל [ז]לרעתו לאשמועינן דכי נמי אכיל דרך היזק כגון אכילה גסה כז] פטור ויש להוסיף כגון שמן של תרומה דפטור כדאיתא פרק כילד מברכין כח] [ברכות דף לה: ועי' תוס' ב"מ נט: ד"ה פרס וכו']: **ודהבא** לאו בר איפגומי הוא · בתמיה כט] מתני' דכוס של זהב דקרי ליה דבר שאין בו פגם: **דהבא** דכלתיה דנון היכן אזל · מסקנא דקושיא הוא כלומר אי דבר שאין בו פגם הוא דהבא דכלתיה דנון פירוש זהב כלתו של אותו עשיר האקרא נון היכן אזל ומהדר ליה דלמא האי דהבא היכי דרמיין כלתיך כלומר שמא עשתה מוזהבה כמה שעשו כלות שלך דהיו משליכות ל] אותו בחבטות או במקום אחר שאינו נשמר והיה פוגם הרבה · דרמיין משליכות: **מכדי** אי בבהמה תמימה היינו כוס של זהב · פירוש כיון שהיו תמימים דבר שאין בו פגם הוא דאפילו כחשה אין נפסד בכך כלום שהרי מקריבים אותה ויוצא בה דלא שייך פגם אלא בדבר העומד לדמיו שאם בא למוכרו דמיו נפחתים אבל בדבר העומד ליקרב ואינו נפסד בכך ליקרב אין זה דבר שיש בו פגם ומשני בבעלה מום דהשתא עומדת לימכר לא] ודמיה פחותים:

הכי

יא א מיי' פ"ו מהלכות מעילה הלכה יא יב:

יב ב מיי' פ"ט מהלכות שגגות הלכה י:

יג ג מיי' פ"א מהלכות כלי המקדש הלכה י:

יד ד מיי' פ"י מהלכות תרומות הלכה ח:

ולולי צ"ק

טו ה מיי' פ"ח מהלכות נזקי ממון הלכה ג:

טז ו מיי' פ"ו מהלכות מעילה הלכה ח:

* * *

שיטה מקובצת

דלעיל לזמן מרובה היינו אכילתו בשחרית ואכילת חבירו בערב והכל ביום אחר והבא קאמר לאחר · מהר"ם: א] ואשמו ופסול תיבות מן ההקדש נמחק: ב] אקשיה ,רחמנא אות ו' נמחק: ג] תיבות ויפגם ופגום נמחק: ד] דלמא האי להיכא [דרמיין] תיבת דהבא נמחק: ה]לעזרה ויצא ידי חובתו וידי אחריותו מעל: ו] אחריותו חובתו מעל: ז] קמ"ל נפש דמשיח אות ו' נמחק: ח] והיכי אקשית תיבת דמי נמחק: ט] בר איפגומי הוא וא"כ: י]לא שקל ולאחר זמן שקל: יא] ודלמא האי דחסר תיבת דאי נמחק: יב] הוי פגם דלא תיבת שם נמחק: יג] שהכחישה ניפחתה מדמיה אות ו' נמחק: יד] פירוש למעוטי פוגם: טו] תיבת דקאמר נמחק: טז] דתרומה לפטורא דהא: יז] נהנה ולא פגם מתרומה כדפי' לעיל והיקשא דתרומה אתיא לפטור פגם ולא נהנה דאילמלא: יח]מתרומה נפקא כדאי': יט] דלא פסיקא ליה: כ] עד דבקע הוה תיבת דנקט נמחק ותיבת לפטור ליש: כא] שמעינן ליה לא: כב] כוכבים ילפינן דבשינוי: כג] תימה דמשמע הכא דדוקא דמידי: כד]דהיינו קדשי בדק הבית או: כה] דרישא לומר שבאותן נכסים פטורים המזיקין וקתני בהו: כו]הטן כ"כ לא אשכחן דפליגי בזה ופי' הק' ר' נתנאל דנקט מידי אכילה לרבותא לאשמעינן: כז] אכילה גסה ושתיה שמן של תרומה: כח] מברכין ועוד נראה למהר"ש דמידי דבר אכילה נפקא לן דמזיק פטור מתרומה ומידי דלאו בר אכילה נפקא לן מזיק פטור מעבודת כוכבי' דבעינן שינוי רשות הא פגם

דתרומה פתם תרגנה דשאוכל התרומה היינו פתם ונהגה ומי שפגם נהנה' הוא עצמו שפתם התרומה הוא עצמו נתנה ממנה ובדבר שפתם בו נהנה ולא בדבר אחר ונמיתו הנאתו) באחר שנה אחת ובתלוש מקרקע תרומה לא נהנה אלא בתלוש דכתיב ראשית דגנך: ובשליח שעשה שליחותו' דתרום מדעתו של בעה"ב דהויא תרומתו תרומה: אף הכא האסור במעילה פגם ונהנה' מעל לאפוקי קרע שיראין פגם ולא נהנה או לבוש נהנה ולא פגם: ומי שפגם נהנה' לאפוקי היכא דחד קרע ופגם חצי שיעור תרומה ואידך לבש ונהנה בחצי שיעור דלא מעלו: ובדבר שפתם בו נהנה למעוטי אי פגם בחצי שיעור [בדבר זה] ונהנה חצי שיעור [בדבר אחר]: ונמיתו הנאתו כאחת · למעוטי אי פגם ואיתא חצי שיעור ונהנה למחר חצי שיעור: ובשליח שעשה שליחותו כלומר שעשה לדעת ג) עצמו מעל פרט לשליח שעשה שליחותו לדעתו של בעל הבית שמעל בעל הבית ולא שליח: אין לי אלא אוכל · דיליף מתרומה בתרומה לא אשכחן אלא אוכל דכתי' ואיש כי יאכל קדש וגו': נהנה מנין ראויתיה במעילה בדבר שאין בו פגם: אכילתו ואכילת חבירו אם אכל הוא חצי שיעור וחבירו חצי שיעור או נהנה הוא חצי שיעור ונהנה חבירו בלא פגם חצי שיעור: או הנאתו ואכילת חבירו · כגון הוא סך חצי שיעור וחבירו אכל חצי שיעור או למפרע הכא לא מיירי בשאר פתם אלא באכל: ואפילו לזמן מרובה · כגון אכל זה חצי שיעור שחרית וחבירו לערב מנין שמצטרפין תלמוד לומר כי תמעול מעל ריבה: אי מה האמור בתרומה לא צריך שתי אכילות כאחת · אלא אכילה שלימה (בעי) בכזית בעי' בתרומה' דכתיב ואיש כי יאכל קדש בשגגה ובתרומה קא מיירי אף במעילה לא צריך שתי אכילות: מנין אכל היום · חצי אכילה חצי שיעור ואכל למחר חצי שיעור ואפי' לזמן מרובה)ובקוהרוא דלעיל (דהיא) [דהכא] משמע בין לפני ימים ובין לאחר ג' ימים והרוא דלעיל לא משמע אלא עד לערב משום לא תנא לעיל אכל היום ד)אכל למחר *): עד שיוציא מן הקדש לחול · לפי שכשאוכל התרומה מוציאו לחול מנין

[א] מתרומה נפקא לן כדאיתא כו' צ"ק · [ב] מעבודת כוכבים נפקא דבשינוי כו' צ"ק · [ג] ואשמעינן צ"ק · [ד] דברי רב הונא לא מכר בדברי התוס' לעיל סע"ב ואומר רק כחש דין זה ככהס כאילו אין שום חולק ע"ז ובאמת בב"מ בפרק השואל דף צט. איתא דר"ה ס"ל דנקט ביה קנאו וגם נחלק עליו ר"א וע"ש רש"י · [ה] דבר אכילה צ"ק · [ו] דהיינו קדשי קדשים כו' צ"ק · [ז] לרבותא לאשמעינן צ"ק ·

הוציא מן קדש לקדש כגון דלקח מן ההקדש קיני זבין וקיני יולדות או שקל שקלו שחייב ליתן באחר באדר מן הקדש או הביא חטאתו ואשמו מן הקדש: ואית דאמר ושקל שיקלו · מן החולין וכיון

*)צ"ל שייך לעמוד שקודם

והזיק בלא שינוי רשות פטור שהרי א"א לשינוי רשות בפגם והזיק גבי הקדש וא"ת הא מדקאמר בברייתא יכול פגם ולא נהנה ומייתי נו"ש דהשתא השתא לפטור פגם ולא נהנה משמע דאי לאו מתרומה הייתי מחייב פגם דהיינו מזיק בלא נהנה ובלא שינוי רשות ומעבודת כוכבים הוא דבעי למילף וליכא למימר דלעיל קאי אמידי דבר אכילה דומיא דתרומה אבל דלאו בר אכילה דומיא דעבודת כוכבים פשיטא בלא נו"ש דתרומה לטהרה מעבודת כוכבים מדבעינן שינוי רשות הא ליתא ע"כ והא בעבודת כוכבים מחייב פגם בלא נהנה (מעבודת כוכבים) ואי בפגם בר אכילה דוקא קאי מהיכי תיתי למילף חובא בפגם ולא נהנה ובלא שינוי רשות במידי דבר אכילה מעבודת כוכבים כיון דמידי דלאו בר אכילה דהוה דומיא לא הוה מחייב פגם ולא נהנה אלא ודאי גם במידי דלאו בר אכילה בעי לחיובי פגם ולא נהנה ובלא שינוי רשות מהיקשא דעבודת כוכבים ואע"ג דבכי עבודת כוכבים איכא שינוי רשות מ"מ פר"א כיון דאיפגם קפיד קרא הייתי מחייב בין איכא שינוי רשות בין ליכא שינוי רשות וכדפ"ל והק"ל למאי דפרי' דמזיק במידי דבר אכילה דמספר מעבודת כוכבים הוא דיליף וי"ל דודאי לחובא גלי בתר דגלי קרא דמידי דבר אכילה היינו בתרומה דמזיק פטור או גלי לן למדרש ילפותא מעבודת כוכבים דוקא ממש דומיא דעבודת כוכבים מחייב בהוציא מרשות הקדש דהיינו בשינוי רשות דהדיוט ולא נאמר עוד סברא זו דאפגמה קפיד קרא דוקא אבל ודאי אי לאו דגלי בתרומה דמזיק פטור נמי מידי דבר אכילה או היה לנו פתחון פה לומר אותה סברא דאפגמה דוקא קפיד ולכך קאמר שפיר בברייתא יכול פגם ולא נהנה יהא חייב מילפותא מעבודת כוכבים קודם שיביא נו"ש דתרומה כך נראה למהר"ש ז"ל: כט] בתמיה ואמתניתין דכוס של זהב קאי: ל] משליכות אבל על ידי תשמיש אינו מתחסר לעולם ר"ם דהבא דכלתיה דנון של נון כלה כדפ"ל לעולם איכא פגימה ואמתניתין דקתני ליכא פגימה לאלתר: לא] עומדת לסחר ודמיה פחות מחמת פגימה:

תוס' הר"פ מנין המוציא מקדש לקדש כגון קיני זבים וזבות פי' שלקח ממעות של הקדש שעתה יצאו מקדש לקדש: כיון שהביא מעל דברי רבי ר' יהודה אומר עד שיזרוק הדם' ונראה דבהכי פליגי דרבי סבר דכיון שהביא חטאתו ואשמו בעזרה יצא הבעל ידי רוחתו ור' יהודה אומר עד שיזרוק הדם דאז יצא מכלל אחריות לאחר שנתכפרו הבעלים ובתוספתא שנויה בלשון אחר שר' יהודה עד שלא נהנה [לא] מעל ונראה לפי התוספתא דבהא פליגי דר' יהודה סבר דאין הנאה בעזרה אין מועיל כלום [illegible]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones